

NATION INFORMATION CENTER		Subject Heading :
Source :	มติชนสุดสัปดาห์	55197041
Date :	Page : 32	
20 เม.ย. 2555		No :



บทความพิเศษ

อำนาจ เย็นสบาย

โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า โรงเรียนสาธิตเพื่อผู้ด้อยโอกาส (2)

เมื่อเริ่มต้นที่จะพัฒนาสถานศึกษาพิเศษ ชุมชน การเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า ไปเป็นโรงเรียนสาธิต ชุมชนการเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มศว แม่แจ่ม หรือโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า และหรือโรงเรียนสาธิตทางเลือกนั้น

มีเรื่องสำคัญที่จะต้องรับฟังและทำงานทาง ความคิด เพื่อให้ทีมงานรับรู้ มีส่วนร่วม สัมผัส พื้นที่ ชุมชน เพื่อการทำงานร่วมกัน

มีเรื่องสำคัญที่จะต้องสื่อสารทำความเข้าใจกับ นักเรียนและผู้ปกครอง ในเรื่องจุดมุ่งหมายของ โรงเรียนกับสภาพชุมชน วิถีชีวิต วิถีวัฒนธรรม ของพื้นที่ที่แตกต่างไปจากเมือง ไปจนถึงช่องทางการศึกษาสู่สัมมาชีพ โอกาสและชีวิตในอนาคต

มีเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เครือข่าย โรงเรียนสาธิตของ มศว ทั้งโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฝ่ายมัธยมและฝ่ายประถม รวมทั้งโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็น เครือข่ายความร่วมมือ เพื่อนำจุดแข็งไปหนุนเสริมในสิ่งที่โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า ยัง ขาดอยู่โดยไม่ไปเปลี่ยนโรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า ไปจากพระราชปณิธาน จนกลายเป็น โรงเรียนสาธิตกระแสหลัก

มีเรื่องสำคัญที่จะต้องรับฟังและทำความเข้าใจ กับหน่วยงานสนับสนุนวิชาการ ถึงการทำงานในพื้นที่ชุมชนซึ่งไม่เคยเกิดกรณีเช่นนี้ในหน่วยงาน อื่นๆ ของมหาวิทยาลัยมาก่อน

การแก้ปัญหาในหลายๆ เรื่องที่คล้ายกับการ

เพิ่มงาน หรือการตัดสินใจที่รู้สึกว่ามันเสี่ยงเพราะ ไม่เคยมีกรณีศึกษารองรับ ส่วนเป็นเรื่องที่ผู้ทำงาน ชุมชนจะต้องมีความอดทนต่อการทำงานร่วมกัน โดยหวังผลสำเร็จที่ใหญ่กว่า และมีคุณค่า มากกว่าเป็นจุดหมาย

มีเรื่องสำคัญที่ต้องรับฟังและทำความเข้าใจ กับคณะผู้บุกเบิกสถานศึกษาพิเศษ ชุมชน การเรียนรู้สมเด็จพระเจ้า ในเรื่องความแตกต่าง ในเรื่อง ความคล่องตัว ในเรื่องการจัดการ และความแตกต่างระหว่างวิธีการทำงานแบบไม่ใช้ราชการ กับวิธีการทำงานภายใต้ระบบราชการ ตลอดจน เงื่อนไขข้อกำหนดบางประการที่โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระเจ้า จำต้องอยู่ในกรอบใหม่

โดยไม่สูญเสียหลักการหรือเบี่ยงเบนเป้าหมายไปจากพระราชปณิธาน

มีเรื่องสำคัญที่ต้องรับฟังและทำความเข้าใจ กับผู้บริหารมหาวิทยาลัยเฉพาะบางส่วน และเฉพาะบางระดับ ในประเด็นยุทธศาสตร์การ ปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปประเทศไทย การ แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และการให้โอกาสกับ ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ด้วยการขับเคลื่อน โดยการลงมือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

มีเรื่องสำคัญที่จะต้องรับฟังและทำความเข้าใจ กับเครือข่ายภาคประชาสังคมบางส่วน ทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ โดยเฉพาะส่วนที่ปฏิเสธองค์กรที่เป็นหน่วยราชการ ให้มีการปรับมิติมุมมองแบบ แยกแยะ ลดอคติ ไม่มองคนราชการแบบเหมารวม เพื่อสร้างพลังร่วมในการทำงานร่วมกัน

มีเรื่องสำคัญและจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจ กับภาคส่วนต่างๆ ของสังคม เพื่อแสวงหาความ



แต่หาก สมศ. ยังคง
เดินหน้านำเกณฑ์ประเมิน
คุณภาพการศึกษาในระบบ
ไปประเมินโดยไม่คำนึงถึง
โครงสร้างทางสังคมที่สร้าง
ความเหลื่อมล้ำทางการ
ศึกษา สมศ. ก็คงหนีไม่
พ้นที่จะถูกวิพากษ์ว่า เป็น
องค์กรที่ขาดมาตรฐานการ
ประเมินคุณภาพการศึกษา
อย่างรอบด้านไปได้

แต่ที่สำคัญ หากโรง
เรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา

ร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริมจากธุรกิจเพื่อสังคม
จากองค์กรการกุศลและบุคคล โดยเฉพาะโรง
เรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา ถือเป็นโรงเรียนสาธิต
แห่งเดียวใน 39 แห่งที่ต้องระดมทุนสนับสนุน
ทั้งค่าอาหาร 3 มื้อ (เป็นนักเรียนประจำ) ทั้งค่า
อุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้า กิจกรรมและของใช้ที่
จำเป็น รวมทั้งการพัฒนาทางด้านกายภาพของ
โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา ที่ไม่แปลกแยกกับ
วัฒนธรรมชุมชน

มีเรื่องสำคัญและจำเป็น ที่จะต้องสื่อสารไป
ยังสังคมและสื่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจว่า โรง
เรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา มิใช่เป็นโรงเรียนหัว
งมแต่การปฏิบัติการกิจด้านการเรียนการสอน
มีผลผลิตเป็นจำนวนนักเรียนปีละกี่คน หรือ
มุ่งทำสถิติการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นจำนวน
กี่เปอร์เซ็นต์ของรุ่น

แต่โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา แห่งนี้ ต้องการ
ผลงานการวิจัยสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษา
ภาคชุมชน องค์ความรู้เพื่อส่งเสริมสนับสนุน
การศึกษาของเยาวชนผู้ด้อยโอกาส ต้องการ
สร้างพื้นที่โรงเรียนให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้
เป็นแหล่งฝึกสอนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์
คณะครุศาสตร์ คณะร่วมผลิตครู

โดยเฉพาะโครงการผลิตครูชุมชน หรือ
ครูการศึกษานอกระบบ (ครู กศน.) ของ
วิทยาลัยโพธิวิชชาลัยในอนาคตอันใกล้

มี เรื่องสำคัญและจำเป็น ที่จะต้องสื่อสาร
ไปยังสำนักรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อสร้างเกณฑ์
ประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบ การศึกษา
ตามอัธยาศัย การศึกษาทางเลือก ที่มีความแตก
ต่างไปจากการจัดการศึกษาในระบบ

โดยไม่นำเอาเกณฑ์ประเมินคุณภาพการศึกษา
ในระบบ เป็นบรรทัดฐานไปประเมินคุณภาพการ
จัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา

ได้รับความร่วมมือจนสามารถก้าวข้ามปัญหา
อุปสรรคต่างๆ ได้ และเป็นบทเรียนที่ทำให้เกิด
การขยายผลโดยรัฐ ไปตามโรงเรียนสาธิตต่างๆ
ในขอบเขตของมหาวิทยาลัยที่มีคณะศึกษาศาสตร์
และคณะครุศาสตร์อย่างเป็นขั้นตอน และตาม
ความพร้อมของแต่ละแห่งได้ ก็น่าจะส่งผลต่อ
กระบวนการสร้างองค์ความรู้ กระบวนการผลิต
ครูการศึกษานอกระบบ การศึกษาเพื่อผู้ด้อย
โอกาสในมิติของการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ
ได้ในระยะยาว

เหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น ที่โรง
เรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา กำลังขับเคลื่อนดำเนิน
การ

โดยขณะนี้ โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา ได้
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพิเศษ ชุมชนการ
เรียนรู้สมเด็จพระยาไปเป็นหลักสูตรสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ที่ยังยึด
โยงสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรี
นครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระเจ้าพี่นาง
เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส
ราชนครินทร์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พร้อมๆ กับการแสวงหากระบวนการ
ใหม่ๆ กลวิธีใหม่ๆ เพื่อให้การศึกษาเรียน
รู้ที่อาศัยชุมชน แหล่งเรียนรู้ของชุมชนเป็น
ฐานสู่การพัฒนาผู้เรียนไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้

ป จวบจน โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา ตั้ง
อยู่บ้านเลขที่ 100 บ้านสันเกียง ตำบล
ช้างเคือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ บนพื้นที่
ประมาณ 108 ไร่ ระดับความสูง 630 เมตรจาก
ระดับน้ำทะเล

ได้รหัสสถานศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา รหัสเลขที่ 1450031104 โดย
มีการเทียบโอนความรู้ จัดระดับชั้นเรียน (ใน
ความหมายใหม่) ชั้น ม.1 จำนวน 28 คน ชั้น
ม.2 จำนวน 17 คน และชั้น ม.3 จำนวน 23

คน รวมนักเรียนที่เป็นชาติพันธุ์ทุกชน ทั้งหมด
67 คน เป็นนักเรียนที่มาจากพื้นราบ 1 คน

และขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงระยะเวลาของการ
รับเยาวชนกลุ่มด้อยโอกาสทางการศึกษาชั้น ม.1
อยู่ในพื้นที่ทางไกลทุรกันดารในจังหวัดพื้นที่ตั้ง
15 คน และจังหวัดนอกพื้นที่ตั้ง 10 คน รวม
จำนวนรับ 25 คน

โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา ในปัจจุบันมี
ครูช่วยสอน 4 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน มีการ
จัดการให้มิอาจารย์หมื่นเรียนจากวิทยาลัยโพ
ธิวิชชาลัย ลงพื้นที่ทำกิจกรรม 12 คน

มีครูจิตอาสาเกษียณอายุราชการและจาก
หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งมีครูภูมิปัญญาชุมชน
ในแหล่งเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้
และประสบการณ์อีกจำนวนหนึ่ง

อ ย่างไรก็ตาม ช่วงระยะเวลาแห่งการเปลี่ยน
ผ่าน ช่วงระยะเวลาของการผสมผสาน
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาพิเศษชุมชน
การเรียนรู้สมเด็จพระยา ซึ่งจัดการศึกษาแบบการ
ศึกษานอกระบบหรือการศึกษาทางเลือก ที่จะ
ต้องเข้ามาอยู่ในร่มของวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย
มศว ซึ่งวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย แม้จะเกิดจาก
ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย แม้จะได้รับความ
เห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย แต่ก็มีนัยยะของ
การสนับสนุนการจัดการศึกษาแบบทางเลือกใน
ระดับอุดมศึกษา

การดำรงอยู่ของวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย และ
โรงเรียนสาธิตฯ สมเด็จพระยา จึงเป็นการดำรง
อยู่ภายใต้โครงสร้างองค์กรราชการเดียวกัน

โครงสร้างองค์กรราชการ 1 มหาวิทยาลัย แต่
เสมือนมี 2 ระบบ โดยระบบที่ 2 ถือเป็นการเพิ่ม
พื้นที่ หรือเปิดพื้นที่ใหม่ เพื่อให้โอกาสกับแนวคิด
ทางเลือกที่แตกต่าง ได้ตอบสนองปณิธานที่ว่า

ทั้งนี้ ท่ามกลางการขับเคลื่อนดังกล่าว ซึ่ง
อยู่ในช่วงระยะเปลี่ยนผ่าน จึงเป็นเรื่องยากที่
จะหลีกเลี่ยงความสับสนอลหม่าน ทั้งทางความ
คิด ทั้งกระบวนการจัดการศึกษา กระบวนการ
จัดการองค์กรภายใน กับการประสานเครือข่าย
ในพื้นที่ชุมชนไปพร้อมกัน

แต่ถ้าพ้นได้

จะถือว่าเป็นเพียงการพ้นได้เฉพาะปัจเจกกรณี
นี้เท่านั้น หรือแท้ที่จริง เป็นเรื่องที่สามารถถอด
บทเรียนเพื่อพัฒนาขยายผลไปสู่พื้นที่การศึกษา
อื่นๆ ในเชิงระบบได้

**คำตอบที่แท้จริงอยู่ที่การเปิดโอกาส
ให้มีการลงมือปฏิบัติ หรือทุกภาคส่วน
สนับสนุนให้มีการลงมือทำ ●**